

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): **Jan Nápravník**

Název práce: **Mediální obraz Kosova ve vybraném českém tisku mezi lety 2000 a 2008**

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

František Šístek, M. A., Ph. D.

1. **OBSAH A CÍL PRÁCE** (stručná informace o práci, formulace cíle):

Autor se ve své bakalářské práci zaměřil na referování českých médií o dění v Kosovu v letech 2000 a 2008, tj. mezi bombardováním SRJ a ustavením mezinárodního protektorátu v roce 1999 a vyhlášením nezávislosti v roce 2008. Oběma událostmi, které na přelomu 20. a 21. století vzbudily největší zájem světové veřejnosti, se však nezabývá. Sleduje jen období méně vypjatého zájmu o dění v Kosovu, které poněkud mlhavě označuje za „pomyslné osmileté vakuum“. V centru jeho pozornosti stojí zpravodajství tří českých deníků: *Mladé Fronty Dnes*, *Hospodářských novin* a *Práva*. Zajímá se pouze o zpravodajství v čistém slova smyslu, nikoli o komentáře nebo reportáže. Jeho analýza je založena na souboru vybraných 116 textů zpravodajského charakteru. Objektivitu zpravodajství se snaží hodnotit podle toho, jak naplňovaly ideály vyváženosti, věcnosti a transparentnosti. „Cíl práce spatřuji ve zjištění, v jakém stylu česká média podávala informace o Kosovu mezi lety 2000 a 2009. Tím je myšlena například práce se zdroji,“ jak sám uvádí. Zajímá se také o to, zda vybrané listy ke kosovské problematice „přistupovaly nestranně“ a „věnovaly jí dost prostoru.“ Podle jeho předběžné hypotézy se „naměřené informace nebudou moc lišit.“

2. **VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ** (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Jedním z hlavních problémů práce je skutečnost, že nám zvolený soubor textů a metoda, kterou autor používá, o obrazu Kosova v českých médiích ve sledovaném období neodhaluje skoro nic, co by se nedalo předem předpokládat. Nápravníkovo zaměření na zpravodajství v čistém slova smyslu eliminuje reportážní autorského charakteru, názory a polemiky, které by nám poskytly plnější obrázek. Zpravodajství v čistém slova smyslu nepředstavuje často víc než mírně upravený přepis agenturních zpráv. Protože svůj zájem předem vědomě vymezil na texty primárně informativního charakteru, věnuje ve své práci příliš pozornosti podružnostem, jejichž vypovídací hodnota je sporná (příkladá mj. přehnaný význam adjektivům apod., aby mezi sledovanými periodiky našel nějaké rozdíly). Důvody, pro které zvolil právě tuto metodu a namísto náročnějšího pokusu o plastičtější postihnutí obrazu Kosova v dané době, nevysvětluje příliš přesvědčivě. Jak uvádí, „nabízí se další metody, kupříkladu kvalitativní a obsahovou (sic) analýza či případová studie, ale pro takto dlouhé vytčené období je kvantitativní dostačující.“ Příliš uspokojující není ani jeho vysvětlení, proč si vybral právě tři zmiňované deníky. V zájmu větší názorové diverzity mohl mj. sledovat také komunistické *Haló noviny*, jejichž zaměření se od *Hospodářských novin* nebo *MFDnes* liší výrazněji než *Právo*. V kapitole, nazvané „Kritéria pro měření vybraných deníků“, Nápravník uvádí, že si pod těmito kritérii představuje především ideály vyváženosti, věcnosti a transparentnosti. Jak se však později ukazuje, ukazatele těchto kritérií jsou někdy poněkud diskutabilní.

Než přistoupí k analýze vybraných textů ze tří deníků, na str. 23-28 se věnuje historickému nástinu dějin Kosova od pozdního středověku po kosovskou válku, leteckou kampaň NATO a ustavení mezinárodního protektorátu v roce 1999. Tato tematika je všeobecně dobře známa a s vlastním tématem práce příliš nesouvisí. Zejména v rámci bakalářské práce představuje zbytečné vybočení. Autor se zde navíc nevyvaroval faktických chyb i stylistických prohřešků (s. 23: „ve 14. století spadala oblast pod srbské knížectví“, „Království Srbů Chorvat a Slovinců“), přepisů albánských jmen podle srbochorvatštiny nebo hybridním způsobem (Enver Hoxha, Hashim Thači) a neobratných tvrzení („tato těla byla naaranžována kosovskými Albánci a nastražena na Srby“ - o okolnostech známého masakru v Račaku). Historický přehled končí autor chronologicky tam, kde jeho vlastní práce teprve začíná. Když už se pustil do historické rekapitulace, bylo by bývalo vhodnější, kdyby raději poskytl krátký přehled dění v letech 2000-2008, k němuž se vztahovaly novinové texty, o něž se opírá (nepokoje z roku 2005, Ahtisaariho plán aj.). Vlastní jádro

práce představuje něco přes deset stran (od str. 29), věnovaných rozboru vybraných textů a poměřování tří deníku z hlediska „vyváženosti, věcnosti a transparentnosti“. V souvislosti s používanou metodou hovoří Nápravník opakovaně o „měření“ či „naměřených hodnotách“, čímž se snad snaží navodit zdání větší exaktnosti. Průvodní znaky, na jejichž základě zpravodajství hodnotí, jsou ale někdy poněkud diskutabilní. Za mechanický považují mj. požadavek vyváženosti v počtu zmínek „o srbských argumentech a postojích a albánských argumentech a postojích“. Reciprocita či její nedostatek podle mého názoru v tomto bodě nemusí nutně nic vypovídat o případné zaujatosti (zejména v případech, kdy jsou postoje jedné či obou stran považovány za notoricky známé, takže už nemusí být v každé zprávě dokola opakovány). Věcnost hodnotí Nápravník mj. podle použití určitých přívlastků, které se mu jeví jako hodnotící a subjektivně podmíněné („agresivní“), z mého pohledu se však příklady, které uvádí, leckdy jeví jako poměrně neutrální. Viz str. 35, kde jako příklad hodnotícího soudu uvádí výraz „výrazně podpořit“ nebo informaci o „extrémně nízké volební účasti Srbů“. Poněkud přehnané nároky projevuje také v sekci, věnované transparentnosti, kde mj. zkoumané listy kritizuje jen proto, že nějaká informace „není dále rozvedena“ - v novinových zprávách ovšem řadu informací zkrátka nelze probrat náležitě podrobně. Shrnutí a Závěr přináší rekapitulaci hlavních zjištění. Vzhledem k povaze materiálu a zvolené metodě jsou však její výsledky spíše skromné a předvídatelné. Jak se dalo očekávat, *Právo* projevuje poněkud větší náklonnost k srbskému výkladu a zpravodajství *Hospodářských novin*, které se soustřeďují primárně na ekonomiku, shledal autor za nejvíce vyvážené.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Literatura je v nově předložené verzi práce již sestavena podle abecedy, citace i většina formálních náležitostí je v pořádku. Místy má ale autor problémy s adekvátním postižením svých myšlenek, možná byla práce poznamenána i přílišným spěchem. Někdy je vyjadřování zmatené, místy jde spíše o konstatování banalit: (s. 29 „Popořadě se bude jednat o vyváženost, která je není na první pohled dobře rozpoznatelná, ale jedná se o velice důležité kritérium pro kvalitní žurnalistiku.“). V textu najdeme větší počet překlepů, nedořečeností, nadbytečných nebo naopak chybějících teček apod. Nedostatečnou péčí o formální podobu textu je opakovaně znejasněn i samotný obsah („problematika Kosova nevyžadovala žádné strany“). Na s. 33 končí celá sekce neodřečenou větou: „Ať už se jedná o mediální pokrytí či stranění jednotlivým stranám“
Poslední dvě strany bakalářské práce jsou prázdné.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Vedle výše uvedené kritiky vnímám zásadní problém v tom, že zaměření práce, zvolenou metodu a způsob zpracování nepovažují za vhodné téma pro bakalářskou práci v oboru, který uchazeč studuje. Z hlediska mezinárodních teritoriálních studií by bylo vhodnější, kdyby se zabýval kvalitativním pokusem o analýzu postojů ke kosovské otázce, vyrovnal se s příslušnou odbornou literaturou a věnoval se pestřejšímu spektru zdrojů. Relevance bakalářské práce není velká, o přístupu českých médií ke Kosovu se toho po jejím přečtení moc nedozvíme. Originální myšlenky neobsahuje. Výzkum nebyl příliš náročný, hlavní zdroje (autor hovoří o 116 textech, v drtivé většině jde ale o krátké články) se prostřednictvím Newtonu fakticky vyhledávají samy. Naprostá většina pramenů je v češtině, několik citovaných prací v angličtině má spíše doplňkový charakter. Cíle práce byly poměrně skromné, autor na ně v zásadě odpověděl, nic překvapivého ani nového jsme se však vlastně nedozvěděli. Většina práce se soustředila na méně podstatné jevy, které nemají z hlediska studovaného oboru větší závažnost. Širší téma obrazu Kosova a zpravodajské objektivity samozřejmě nepochybně závažné je, zvolený přístup a jeho výsledek však považují za příliš chabý a nepřesvědčivý.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Jak se vyvíjely postoje české společnosti k otázce Kosova? Jaké hlavní názory znáte? Kdo je zastával nebo zastává (v politice, v médiích, v akademickém prostředí)?

Jaké práce a autory, kteří se zabývali problematikou reprezentací (obrazů a stereotypů druhého) znáte? Obecně, případně v souvislosti s Balkánem?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl): **Dobře.**

Datum:

Podpis:

24. srpna 2016

František Šístek, M. A., Ph. D.

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.